

Úvodník

Milé čtenářky, milí čtenáři e-Věstníku, posíláme před prázdninami letošní 9. číslo. Přinášíme v něm několik témat. Tím základním jsou již v minulém čísle zmíněné úvahy o konsekvencích registrace nových léčebných přípravků (VLP) s účinnou látkou kyselinou šťavelovou, pokud jde o následnou povinnost odevzdávat vzorky zimní měli. Vnímáme, že zájem o toto téma je v sezoně většinou prakticky nulový, avšak téma považujeme stále za velmi důležité, a to z řady důvodů.

Informovali jsme o chystaném jednání i o tom, že jsme byli požádáni orgány státní správy o stanovisko. Jednání jsou ovšem záležitost velmi subtilní, čehož jsme si plně vědomi nejen po zkušenostech z jednání minulých, ale zejména díky jasnozřivému

zamyšlení Jaroslava Duška o komunikaci, nedorozuměních a domněnkách, které Vám všem posíláme do léta místo tradiční písničky jako jakýsi „most inteligence“...

Ohlédneme se také za jarními výstavami, na nichž se představila PSNV-CZ. K tomu přidáme dojmy některých našich lektorů, kteří se účastnili velmi zajímavé akce v Plzni. Vrátime se trochu i k právě běžícím letním školám a tolik cennému marketingu a reflexím účastníků. K tomu doplníme ještě pár drobností.

Přejeme Vám všem poetické letní dny a Vaším včelkám harmonii s Vámi i se světem okolo...

redakce

Ze Společnosti

Ještě k tématu nově registrovaných VLP, MKZ, zimní měli a tomu, eh... jak se tomu říkává? Aha... rozumu. Zdravému...

V minulém čísle jsme se pokusili stručně shrnout vývoj událostí od bodu, kdy se naši zástupci sešli se zástupci MZe a SVS a hovořili s nimi kromě jiného i o situaci, kdy po registraci nových VLP s účinnou látkou kyselinou šťavelovou lze k zimnímu ošetření užít přípravky Oxuvar či VarroMed, po jejichž užití však následuje léčebný spád, jenž trvá 6 – 8 týdnů. Což znamená, že v zatím povinně odevzdávaných vzorcích zimní měli bude léčebného spádu ještě více než obvykle...

Byli jsme vyzváni své stanovisko sepsat, eventuálně je přednést na jednání 14. 6. v Praze, jehož tématem byla strategie financování a tlumení moru včelího plodu. A to v bodě „různé“. Vedení PSNV-CZ zvažovalo, jak se k dané nabídce postaví. Vznikl i návrh projednat toto téma v rámci nově vzniklé Asociace včelařských spolků. Mezitím ale pořadatel zmíněného setkání (vzhledem k výše uvedeným skutečnostem) poslal pozvánku PSNV-CZ.

Po debatě zvolena nakonec tato varianta:

PSNV-CZ byla pozvána, tedy stanovisko zpracuje a sdělí. Na jednání její zástupci přítomni nebudou, neboť nepovažujeme za dobré projednávat tak důležité téma v bodě „různé“ na jednání, které je vlastně věnováno něčemu jinému a na které jsou pozváni spíše ti, kterých se náš problém až tak netýká. Jednání o tak důležitých věcech, jako jsou změny legislativy, je třeba projednat na zvlášť k tomu určených setkáních a za účasti všech, kteří k tomu chtějí a mají co říci, ať už z obce včelařské, tak z komunity vědecké a výzkumné. Věc nelze odkládat, naše námítky stran povinnosti zimní měli mají totiž také přesah do v parlamentu právě projednávané novely veterinárního zákona ([odkaz 1](#), [odkaz 2](#)).

Výsledkem je stanovisko PSNV-CZ, které obdrželi jak pořadatel zmíněného setkání (s žádostí, aby s ním byli seznámeni i další jeho účastníci), tak příslušní úředníci MZe, kteří mají problematiku našeho oboru na starosti. Stanovisko, jež je výsledkem diskuse uvnitř vedení PSNV-CZ a jež signoval předseda RNDr. L. Matela, přinášíme zde níže, diskutovat k němu i k obsahu průvodního dopisu je možno na interním fóru PSNV (IF) ve zvláštním vlákně.

Vychází z principu, že vše podstatné již PSNV orgánům státní správy v minulých letech několikrát sdělila a že nyní očekává

iniciativu těch, kteří jsou za nápravu nepřesností či omylů v legislativě odpovědní. Samozřejmě s tím, že PSNV-CZ nabízí maximální možnou součinnost.

Kdo z Vás sleduje i zápisy z jednání rady PSNV-CZ, najde téma i v nich.

Pokud jde o účast PSNV-CZ na společných jednáních v rámci Asociace včelařských spolků, vyjádřilo vedení PSNV-CZ jednoznačně ochotu ke spolupráci a naši partneři obdrželi stanovisko PSNV-CZ ke společným aktivitám, navíc i návrhy dalších možných témat k jednání (opět je najdete na IF).

V rámci Asociace je shoda na všech základních principech, Asociace se tedy k tématu také vyjádří a zpracuje jednotné stanovisko, ovšem až poté, co se oficiálně představí státním institucím a svá stanoviska zformuluje a zveřejní. V principu preferujeme samostatné a předem připravené jednání přímo k tématu, o němž se nyní vede debata. Tedy žádné „různé“ k takto zásadním věcem.

Nyní ono oficiální stanovisko PSNV-CZ, jež odešlo jak na MZe, tak na SVS (vizte též IF PSNV-CZ, kde najdete i průvodní dopis k tomuto stanovisku). K tématu je stále možno vést debatu, jakkoli ochota k ní jeví se vcelku překvapivě minimální (vzhledem k významu tohoto tématu):

Stanovisko PSNV-CZ k problematice rozporu MKZ a praxe plynoucí z registrace nových VLP s účinnou látkou kyselinou šťavelovou

Rada PSNV-CZ projednala na zasedání 1. 6. téma postupu ve věci rozporu mezi zněním MKZ pro r. 2017 a praxí vzniklou po registraci VLP s účinnou látkou kyselinou šťavelovou (Oxumar a VarroMed).

Je zjevné, že při logickém zimním užití těchto registrovaných VLP (v období bez

plodu), po nichž trvá léčebný spád 6 - 8 týdnů, budou dosud povinně odevzdávané vzorky zimní měli obsahovat spád léčebný v ještě větší míře než v současnosti. Což výrazně mění jejich interpretaci i následné strategie a postupy z těchto výsledků běžně v ČR odvozované a již dříve diskutované jako nadbytečné a odborně dostatečně nezdůvodněné.

Je tedy třeba iniciovat jednání s autory metodiky (MKZ) a požadovat její uvedení do souladu s reálnou praxí.

Z hlediska praktického vidíme 2 roviny problému:

1. Jednak je to přímá příčina momentálního rozporu reality a znění MKZ. Tento rozpor je třeba odstranit.

Navrhujeme tedy nyní minimálně vyřešit problém týkající se **povinnosti** odevzdávat vzorek zimní měli. Buď tedy obecně tuto **povinnost** zrušit, nebo dočasně a v aktuální situaci vyřešit u těch chovatelů, kteří používají k zimnímu ošetření VLP s účinnou látkou kyselinou šťavelovou.

2. V širších souvislostech navrhujeme uskutečnit další odborná jednání o vyřazení varroózy ze seznamu nebezpečných nákaz, jenž je přílohou právě projednávané novely veterinárního zákona.

A následně poté upravit další souvisící legislativu, jež se od tohoto právního dokumentu bude odvíjet. K jednání a k veřejné debatě by mělo být v dostatečném předstihu přizváno široké spektrum včelařských sdružení a také odborná veřejnost, jejíž účast v takových jednáních považujeme za nezbytnou.

PSNV-CZ je toho názoru, že státní správa již byla v řadě materiálů obšírně informována o stavu věcí. Není problém argumenty znovu sumarizovat a účastnit se odborné debaty o těchto tématech. Nicméně jsme toho názoru, že návrhy samy by měly vzejít od autorů metodik, jejichž odpovědností je tvorba těchto dokumentů. K tomu nabízíme součinnost.

Zároveň podporujeme názor o těchto společných aktivitách informovat včelařskou veřejnost i media.

Podepsán: L. Matela, předseda PSNV-CZ

J. Matl

Kalendář akcí, které pořádá PSNV-CZ

Kdy se podíváte na web PSNV-CZ, vpravo nahoře najdete červeným písmem vyznačený kalendář akcí.

Proč to tu zmiňujeme? Tento interaktivní kalendář funguje už několik let, ale často se stává, že ačkoli jsou některé akce v kalendáři včas uvedeny, jiné a později naplánované jim v podstatě konkurují. Šlo

by tomu zabránit jednak sledováním kalendáře samotného, jednak i tím, že pořadatelé jednotlivých akcí by termíny předem domluvili např. s kanceláří PSNV-CZ. Tedy: pokud plánujete pořádat nějakou akci s hlavičkou PSNV-CZ, zkuste se tímto doporučením inspirovat.

redakce

Vzdělávání (ne)včelařů

O letních školách a zpětných vazbách

Letní školy jsou v plné proudu. Letos je znatelná snaha zapojit i media jako Facebook a informovat o nich, případně přinášet dojmy, reporty, fotky. Pár jich

najdete na Facebooku PSNV-CZ. Ale nejen tam: také u jednotlivých škol a jejich profilů na webu PSNV. To je vlastně důvod, proč v této chvíli toto téma připomínáme.

Je velmi dobré a užitečné pro organizátory i pro lektory mít zpětnou vazbu k tomu, co uspořádali. Velmi bychom se přimlouvali za to, aby takových zpětných vazeb bylo co nejvíc. Jasně: někdo to musí udělat... Je asi nesmysl, aby si sami organizátoři psali reporty a zpětné vazby. A proč tedy třeba nepožádat účastníky o sdílení dojmů, či nevyužít později dotazníky, které dostávají účastníci každé školy? Bylo by to velmi

užitečné a díky všem, kteří to už dělají...
Formy mohou být rozličné...

Několik příkladů:

Třeba o škole v Bouzově nebo v Křivenicích (také zde). Na stránce školy ve Lhotce pak např. najdete zajímavý pohled jednoho z účastníků.

PSNV-CZ na výstavách

Jistě jste již zaregistrovali, že PSNV-CZ je letos hodně vidět na různých výstavách. Máme vlastně letos za sebou již 4 velké akce (Kroměříž, Olomouc, Brno a Lysá n. Labem), na nichž mohla naše Společnost sdílet s včelařskou i nevčelařskou veřejností své vidění světa našeho oboru, informovat o tom, co dělá, proč a jak to dělá. Zkušenosti jsou zajímavé. Průběžně vyhodnocujeme

jednotlivé počiny s tím, že na konci výstavní sezony vše zvážíme a přes zimu začne debata o strategii na příští rok. Hodnotíme jak aspekty vlastní logistiky, tak vyznění a dopady akcí a věci souvisící. I v této věci budeme velmi vděční za zpětnou vazbu Vás, kteří jste se stavili, pomáhali nebo se v této branži pohybujete... Díky předem, IF je otevřeno...

Obecně

Pořídili jsme dostatečně prostorný stánek (3 x 6 m), kam se vejdu jak knihy a časopisy, tak mikroskopy, dva data projektory s plátny, stěny jsou s potiskem s informacemi o PSNV-CZ, o vzdělávání, ediční činnosti, časopisu Moderní včelař. Ve stánku je

prostor i na minimálně 4 stolky, u nichž se dá posedět s návštěvami či odložit nebo připravovat potřebné věci. Ty jsou součástí vybavení. Stánek je skládací, fortelný, ale snadno a rychle se postaví i složí. Stačí osm rukou... Dobrá investice, jednoznačně.

Co náš ještě letos čeká?

Letos bude stánek PSNV-CZ ještě na výstavě Země živitelka v Č. Budějovicích, snad i na výstavě Zahrada Čech v Litoměřicích, určitě na výstavě Život na zahradě v Ostravě.

Ale a hlavně: sami pořádáme v září Med roku v Brně a v říjnu mezinárodní apiterapeutickou konferenci ve Kdyni. Přijďte, buďte pomoci, nebo si popovídat a

poznat ostatní. Neb pozvěte kamarády, třeba i přítele...

Ještě poznámka: naše letošní informační a vzdělávací aktivity podpořilo Ministerstvo zemědělství. Jinak bychom při cenách za nájmy místa mohli tak akorát meditativně, leč posmutněle u piva a klobásy s kamarády přihlížet...

Jaké že tedy jaro?

Bylo poněkud hektické. O výstavě Floria v Kroměříži a Flora v Olomouci jsme se již zmiňovali v předchozích číslech Věstníku. Následoval veletrh Animal Tech v Brně, kde měl stánek PSNV-CZ velký úspěch, mohli jsme v plném rozsahu prezentovat naši činnosti i vysvětlovat, proč děláme to, co děláme. Na stánku se zastavila řada hostů z jiných včelařských sdružení a spolků, vedly se utěšené, lehké i závažné hovory při dobré kávě. A to v zóně zaručeně bez odposlechu...

Návštěvníci si mohli vybrat z publikací, které PSNV-CZ vydává či odnést si pozvánky na některé další akce.

Ještě na jedné akci se objevila PSNV-CZ, a to na 14. medobraní v Ořechu na kraji Prahy. Jde o již tradiční akci, byli jsme tam i vloni ve společném stánku se třemi dalšími sdruženími, letos šlo opět o unii, tentokrát s nově vzniklým Včelařským spolkem pro Prahu 6 a 7. Zaměřili jsme se opět spíše na veřejnost, na život včel, ale i na jejich produkty, na ostatní opylovatele, na pastvu pro ně, na téma trvale udržitelné krajiny pro chov včel i žití lidských bytostí. Pražští kolegové přivezli živé včely na nádherném přirozeném díle, k tomu dovednostní hry a soutěže, stloukaly se rámky. Prostě pohoda a návštěvníci snad odcházeli plni nových zážitků.

Natura viva – Příroda živá

24. – 28. května se PSNV-CZ premiérově představila na výstavě Natura viva v Lysé n. Labem. To byl hodně zvláštní příběh a zde si dovolím malé osobní zastavení, a to jak vzhledem k účasti PSNV-CZ, tak kvůli samotnému oboru i zaměření výstavy. A také snad jako podnět k dalším debatám... Není to ale jen o Lysé, podobné věci zažíváme i na jiných akcích, proto berte, prosím, tento příklad jako spíše modelový. Je to trochu delší, omlouvám se, úsporněji jsem to neuměl...

Celkový dojem z Natura viva z pohledu toho, kdo tam nejede ryze prodávat, by se dal vyjádřit dilematem: když se živá příroda převlékne za klobásy, parohy, flinty a kamizolky, jak v tomto nabídkovém a přísně prodejním schématu a kadlubu sdílet vize, koncepty, ideje, cíle, metody i pozvání? Jde to vůbec? Má to smysl obecně? A má to smysl u našeho včelařství či včelaření, které je na této výstavě jakýmsi trpěným chudým příbuzným? A má to smysl pro PSNV-CZ? To je najednou otázek... Uáááá

Řekl bych (po dlouhém zvažování, kdy se názor klonil hned na jednu, za chvíli zase na druhou stranu), že ano, že to smysl má, jakkoli je to těžké a jakkoli je asi třeba vidět leccos jinak a změnit řadu věcí.

Jaká tedy byla z našeho pohledu Natura viva 2017?

Když si název z latiny přeložíme, dostaneme prostinké české: živá příroda. Živé tam byly, co vím, akorát rybičky v jednom bazénu... A pak několik rojů od včelaře, který měl včely na sousední zahradě... To je jeden rozpor, který jsem vnímal, jistě nikoli podstatný.

A dál: zkusme si tedy do tohoto bizarního schématu promítnout jednak to, co chtěla sdělit PSNV-CZ, jednak i to, co se vztahuje k propagaci či přiblížení oboru včelařství.

Natura viva je bezpochyby výstava tradiční. Sám na ni jezdím pravidelně řadu let. Po léta se veřejně hlásá, že jde o výstavu soustředěnou na 3 obory: myslivost, rybářství a včelařství (spolupořádají proto Českomoravská myslivecká jednota, Český rybářský svaz a Český svaz včelařů).

Dokonce internetová informace nabízí několik chytlavých sloganů, např. to, že Natura viva je jedinou každoroční **odbornou** výstavou tohoto typu v České republice... OK. Když odbornou, tak odbornou. To budí očekávání. Vejdeme tedy – a co nezjistíme: většinově jasné a celkem brutální komerční zaměření celého projektu, jež má do odbornosti asi tak daleko jako nechvalně proslulé výroky některých výtečníků při obraně plemenářského zákona... Ale tu chyba není asi na straně těch, co nabízejí... Nájem za prostor jsou tak vysoké, že většina vystavujících musí přijmout tento model a stejně je i při vši snaze na hranici rentability... Osobně to vidím jako neblahé, zejména pro náš obor a pro ty, kteří nechtějí obchodovat, ale sdílet a informovat, vzdělávat. Ale zase: schéma je takto nastaveno, těžko s tím něco uděláme.

Jakožto včelaře nás zajímá také příroda. Ovšem i souvislosti - metody, myšlenky, vize, koncepty... Ale tu je situace nelehká. Najednou si začnete klást otázku, jak je v prostředí plném komerčních nabídek prezentovat, sdělovat? Jak představit ideje trvale udržitelné existence včel, opylovatelů, lesa, louky, krajiny mezi klobásami, špeky, pišingry, dýkami,

kulovnicemi, brokovnicemi, triedry, posedy a zelenými kamizolami? Může to spolu nějak soutěžit o pozornost? Už jsem výše naznačil svůj momentální názor: asi může, skuteční zájemci si své najdou, ale těžké je

to téma, vyžadující jistou a jinou přípravu, jinou logistiku a asi i jiný přístup organizátorů, což ale těžko ovlivníme. Teď to myslím jako výzvu k další debatě, máme tak půl roku času...

Co na výstavě letos zaznamenalo včelařství?

Běžná a opakující se je otázka různých včelařů v sítích a diskusních fórech. Každý rok se ptají: mám tam jet? Bude tam konečně letos něco pro mě zajímavého? Těžká odpověď... Každý za zajímavé považuje něco jiného. Jezdím každý rok, ale spíš pro setkání s přáteli. Kvůli včelařství vlastně ne, protože tahle výstava nenabízela léta nic navíc kromě jednoho dobrého stánku s vybavením pro včelaře, kde jsem si vždy něco pořídil, a standardních nic mně neříkajících expozic každoročně se prezentujících spolupořádajících subjektů ČSV, z. s. a SOU-VVC, o. p. s. Nasavrky. Tam jsem ale vlastně nikdy nevěděl, co si mám myslet. O čem ta expozice vlastně je? Pro koho je? Pro včelaře? Pro veřejnost? Pro návštěvy shora, aby se cosi ukázalo či vykázano?... Presentace velké a záslužné práce s mládeží krčí se v koutku mimo pozornost návštěvníků, kteří projdou kolem bez povšimnutí a zajímají se o něco zcela jiného. Na první pohled se jen dozvíte, že budečky a univerzály ne a nástavkový úl ano. Lidé nikde nebo kdesi skryti, komunikace nulová. Hrome...

Kdybych chtěl srovnat doprovodný odborný program s tím, jenž byl třeba v Brně na nedávném veletrhu Animal Tech, raději se srovnání dobrovolně vzdám...

Ale zase: kdo si chtěl koupit med nebo svíčku, šanci měl. Kdo toužil nakoupit nějaké včelařské vybavení, tak vlastně také, jakkoli je nabízela jen jedna firma. Nabídka medometů firmy Lysoň byla bohatá a obsluha znalá a velmi vstřícná. A navíc byly

vystaveny nedávno registrovaný léčivý přípravek Oxuvar či přípravky s účinnou látkou thymolem... Jupííí...

Zájemce o medovinu také zkrátka nepřišel.

Takže tedy vše při starém? No - vlastně by vše svádělo k tomu, aby se to nakonec řeklo... Ale to ne! Jasně: jedna novinka byla

a jistě tušíte, která : PSNV-CZ se pokusila změnit letitý stereotyp a objevila se na výstavě se svým mobilním stánkem plným knih, časopisů, knížek z tuzemska i ze zahraničí, videí a osob ochotných si povídat s kýmkoli a kdykoli. Poprvé a na zkušenou... A je třeba říci, že zkušenost to byla velmi zajímavá. Tu musí ale hodnotit jiní, zde hlásím střet zájmu, neb jsem byl při tom. Jenom to dodám, že lidí přišla spousta a byl cítit velký zájem a hlad po informacích o světě včel a včelaření, a to jak u včelařů, tak u nevčelařů, avšak spřízněné veřejnosti. Ale nakonec i u náhodných kolemjdoucích. Třeba v sobotu nás na stánku bylo 5 a nápor návštěvníků jsme stíhali jen tak tak. Je to možná trochu i tím, že jsme to pojali tak trochu ve stylu guerillové reklamy, ale fakt přiměřeně a s citem. Prostě aktivní přístup, nejen tiché postávání za stoly. Mnozí návštěvníci slyšeli občas možná něco jiného, než čekali, ale většina nakonec přitakala, že mít jiný názor neznamena být nepřítelem, ba naopak, posouvá to dál... A odcházela v míru a s poděkováním, často i se slibem návratu později či setkání na některé další akci...

Zvolili jsme ještě jakousi proměnlivou formu presentace: totiž podle sestavy, která se sešla ten den na stánku (a podle vzoru Moderního včelaře), jsme vyhlášovali určité „téma dne“. Takže např. když byl s námi Vojtěch Hajný, bio farmář a bio včelař, nebo Hanka Beranová z Ekozahrady pod věží, bylo téma bio a každodenní praxe v tomto režimu nasnadě. Když byl Jirka Junek, samozřejmě došlo na rostliny užitečné pro včely i ostatní opylovatele. Probírali jsme i překotný rozvoj spolkového života v našem oboru v zemích někdejší Koruny české, zmíněné nektarodárné a pylodárné rostliny a dřeviny, pastvu pro včely a krajinu pro trvale udržitelný chov včel i pro život lidských bytostí. Došlo samozřejmě a logicky i na včelí produkty a různé jejich podoby jako med, medovina, víčkovice, tinktury, mastičky a bezpočet dalších zajímavostí. Hovory to často byly velmi osobní a nikoli krátké. Avšak velmi milé, to vám spolehlivě nabíjí baterky, když už sotva lapáte po dechu... Bezva byly děti, nesdělitelné... Kdo našel autochtonní

severní matičku s číslem v miniaturním Vojtově pozorovacím úlku, dostal balónek... Vlastně všechny děti uspěly a číslo 23 bylo číslem dne...

Zkusili jsme také formu pravidelných reportů v uzavřené skupině Včelařství na Facebooku. Tohle musíme ještě zkusit a vylepšit a zejména převést také na Facebook PSNV-CZ.

Návštěvy „shora“ se k nám sice nehrnuly v zástupech jako k „sousedům“, ale zastavili se ti, kteří měli zájem a zastavit se chtěli, dokonce i z MZe, z komise pro zdraví včel ČSV, či dokonce jeden z osmi statečných senátorů, kteří našli odvahu hlasovat v lednu proti novele plemenářského zákona. Snad se u nás cítili dobře a snad se podařilo i řadu věcí či souvislostí ozřejmit a vysvětlit. Byla to setkání přínosná a inspirující. Stavili se i čerství členové PSNV-CZ, což bylo obzvláště milé.

A co teď s tím?

Celá ta výstava byla jedna velká výzva i jedna velká otázka. Ponechme stranou otázku pro včelaře a včelařství naprosto nevhodného termínu, neb ten je už léta dán, je tradiční a tu nic nezměníme.

Ale: proč je v jejím rámci a při takové šanci k presentaci v souvislostech včelařství takřka neviditelnou popelkou? Nabízí se zde řada témat k diskusi. Zda a jak se na takových akcích presentovat? A teď myslím především na presentaci PSNV-CZ. Pokud ano, pro koho víc? Pro včelaře nebo pro veřejnost, kterou naše činnost a širší souvislosti zajímají stále víc? Pro všechny a s tím, že tyto hovory, řečeno s klasikem rozhodně „stojí za opakování“?

Je to téma po výtce aktuální, a proto jsem si dovolil je otevřít k debatě. V současné době se mně osobně jeví jako velmi zajímavé presentovat včelařství a naše názory na ně také oné spřízněné nevčelařící veřejnosti. Z každodenní praxe na různých akcích je cítit velký zájem o různé informace o včelách, včelaření, ale také o krajinných či ekologických souvislostech, zdravotní problematice či kvalitě a účincích produktů včelí píle. Máme v té věci co nabídnout, máme za sebou léta práce i cenné zkušenosti. Zkusme rozjet debatu na interním fóru, pokud máte vlastní zkušenosti a zájem...

Ještě malý dodatek na okraj a k ryze praktické problematice: stánek je třeba

postavit, vybavit a pak na něm po dobu výstavy být a být k službám, to jest mluvit s návštěvníky, diskutovat, odpovídat na dotazy, věnovat se jim, trpělivě vysvětlovat... Bez toho to nejde a není to snadné.

Pokud jde o výstavu v Lysé, oslovili jsme všechny členy PSNV-CZ ve Věstníku i na interním fóru s prosbou o pomoc, další přímo z blízkého okolí osobním dopisem: většina vůbec nezareagovala, ti dva, co zareagovali, se omluvili. Kdo ale reagoval ještě dřív a nabídl se sám, byli kamarádi, avšak nečlenové PSNV-CZ... Na logickou jejich otázku: a to nemáte nikoho, kdo by vám pomohl, když se jmenujete Pracovní společnost a chcete vystavovat? jsem neuměl dát odpověď... Beru to jako příspěvek k diskusi o tom, jestli má být spolek skutečným spolkem, tedy v rámci toho někdy i pracovní společností, nebo třeba jen něčím jako servisní organizace pro ostatní... Pokud by platila varianta B, asi bychom se měli jmenovat jinak... Mimochodem: také o tom se na stánku v Lysé hodně debatovalo, třeba se zástupci nově vzniklých sdružení, kteří tohle aktuálně řeší. Někteří i tak, že se rovnou deklarují jako ponejvíce servisní subjekt...

Aby to nevyznělo tak plačtivě: sice výstavy táhne většinou stále stejná parta lidí, pomalu se přidávají další a to je skvělé. Díky za to... Je jasné, že je většinou těžké se na celý den kamsi utrhnout, od rodiny, od náročných šéfů, rostoucích či chátrajících domů, rojících se včelstev, oddělků a pod....

A v Lysé jsme byli poprvé, tým se tedy teprve tvořil, a to, jak už je u nás zvykem, poněkud za pochodu a improvizovaně... I to byla pro mnohé cenná zkušenost. Díky i studentům z Blatné, kteří pomohli v rámci studijní praxe... Bezva nápad...

Na [Facebooku PSNV-CZ](#) se můžete podívat na několik fotografií z výstavy.

Veřejné poděkování patří těm, co se na stánku stavili a utěšené hovory vedli. A zvláště těm, kteří to přímo odpracovali a logicky si to za tu práci velmi zaslouží. Jsou to:

Hanka Beranová, Radka Čižmárová, Štěpánka Dlouhá, Aleš Bobek, Vojtěch Hajný, František Hubáček, Radek Hykl, Jirka Junek, Aleš Keparť, Vít Koutenský, Václav Krejča, Petr Texl.

J. Matl

PSNV-CZ na Včelích dnech v arboretu Sofronka

Při letošní lednové konferenci o vosku v Plzni dostala PSNV-CZ nabídku účastnit se letošních Včelích dnů v půvabném plzeňském arboretu Sofronka. Nabídka to byla pracovní, tedy lákavá, tak proč ne? A tak se to tedy stalo. V rámci Víkendu otevřených zahrad, tedy v sobotu 10. a v neděli 11. června se naši lektoři přidali k programu, který byl zaměřen jak na včelaře, tak na spřátelenou a zajímavější se nevčelařící veřejnost. Zprávy se objevily i v regionálním tisku, např. [zde](#).

Požádali jsme některé z lektorů PSNV-CZ o informace a dojmy. Samozřejmě formou sofistikovaných otázek, které následují:

PSNV-CZ se letos opět účastnila Včelích dnů 2017 v plzeňském arboretu Sofronka. O co vlastně šlo a co bylo cílem prezentace naší Společnosti?

Miloš Vondruška (M. V.): *Cílem bylo setkání se včelaři i širokou veřejností. Na místě byla výstava, kde se veřejnost mohla seznámit s různým včelařským náčiním, s historií včelařství u nás, návštěvníci mohli vidět klát, staré almárkové úly vyplétané slámou a staré důmyslně propracované oplodňáčky (ruku na srdce, dnes by se s takovou precizní řemeslnou prací nikdo neobtěžoval). Součástí arboreta je i včelařská naučná stezka, výstava a přednáškové místo byly umístěny na konci této stezky, tedy veřejnost do včelařské problematiky vplula skrz tuto stezku.*

Jaká témata jste nabídli?

M. V.: *Měl jsem téma Včelaření ve městě a kurs pro začínající včelaře. Snažil jsem se posluchačům říci, že včelaření v blízkosti lidských obydlí není žádná „móda“ posledních dnů, protože snahu přinést včely blíže k člověku lze datovat již od dob, kdy si*

první brtníci přenesli svoje špalky blíže k domovu.

Dále jsem se snažil posluchačům říci, že nejen včela medonosná opyluje, a pokud chtějí jen pomoci opylovatelům, je lepší sázet nektarodárné rostliny, nebo připravit hnízda pro včely samotárky a čmeláky. Když už se rozhodnou opravdu včelařit, doporučil jsem jim začít velmi úsporně a pokorně protože většina budoucích včelařů se shodla na tom, že chce mít včely spíše pro radost a pro vlastní zdravý med pro svoji rodinu, o kterém ví, že není ničím pančován a znehodnocen, než pro maximální výtěžnost. Součástí tohoto kursu byla i praxe a každý jeho účastník si mohl otevřít jeden z úlů, které jsou v arboretu umístěny, a přesvědčit se na vlastní oči, jak to uvnitř vypadá.

Michal Kabát (M. K.): *Nedělní přednáška věnovaná biologii včel byla navštívena podstatně méně. Nedělní dopoledne zřejmě není lákavý termín, neboť lidé se v celém arboretu nacházelo pomalu. Nicméně jsme letecky prošli několik zajímavých témat z biologie - včely samotárky, čmeláky, včelí kasty, vývoj, tance, smysly, zejména zrak, ale také vnímání elektrického a magnetického pole. V diskusi padlo i několik zajímavých dotazů, například na chov včely medonosné tmavé nebo na způsob ošetřování včel bez použití tvrdé chemie.*

Jaký byl ohlas? Kolik zájemců dorazilo? Byli to víc včelaři nebo spíš spřízněná nevčelařící veřejnost?

M. V.: *Na začátek přednášky dorazilo asi 40 lidí, složení bylo různé od maminek s kočárky, které se chtěly něco o včelách dozvědět, až po větrem ošlehané harcovníky z místní ZO. Zájem byl veliký, lidé chtěli*

vědět jak začít včelařit, potvrdil se i nastupující trend, protože mezi vážnými zájemci o včelaření bylo tak 2/3 žen. Proto padaly dotazy na nízkonástavkové úly a úly pro ženy. Od laické veřejnosti padaly dotazy na nektarodárné rostliny, tedy co pěstovat, aby to neslo užitek všem opylovatelům. Kolem poledního řady účastníků prořídly, kvůli obědu. Občerstvení na místě nebylo připraveno.

Myslíte si, že má takováto akce smysl? Pro koho víc?

M. V.: Tato akce byla velmi příjemná. Jednak se sešli velmi milí lidé, kteří se chtěli dozvědět něco nejen o včele medonosné, ale i o včelách samotářkách a čmelácích. V arboretu mají několik úlů, klát, apiterapeutický domeček a také sochu sv. Ambrože, patrona a ochránce včel a včelařů. Příští rok plánují postavit také hotýlek pro včely samotářky a rozestavit po arboretu několik čmelinů. Zajímavostí je, že čmeláky v arboretu měli již loni, protože místní včelaře zavolali k čmeláčimu hnízdu, které mělo být zničeno při výkopových pracích. Ač místní včelaři na chov čmeláků nebyli připraveni, tak čmeláčí hnízdo opatrně vyjmuli a přendali do oplodňáčku. Oplodňáček s nuceně přesunutým čmeláčím hnízdem přesunuli do arboreta. Kupodivu čmeláci v oplodňáčku dobře prosperovali a dožili do podzimu.

M. K.: Arboretum samotné je zajímavé místo. Pro chov včel není úplně optimální, je umístěno v chladném údolí a ani zdroje pastvy nejsou v místě hojné, neboť arboretum je zaměřeno na pěstování borovic. Ale zdálo se, že včely o tom nevědí, celý den létaly jak o závod. Pro zájemce o borovice byl připraven zajímavý výklad a je s podivem, kolik zajímavostí lze vyprávět o „obyčejné“ borovici.

Pokud se bude akce konat i v příštím roce a PSNV-CZ bude pozvána, šli byste do toho znovu?

M. V.: Určitě ano, pokud by opět bylo tak příjemné a vstřícné publikum, je takovéto setkání radostí.

K textu přidáme ještě se souhlasem autora redakčně upravený výňatek z e-mailu poradatele, kolegy Miloše Hanuse:

... Součástí akce byl již čtvrtek a pátek, kdy na Sofronku zavítalo spolu s pedagogy přes 200 dětí v celkem devíti početných skupinách. Na jednotlivých stanovištích včelí stezky plnily motivační úkoly a odpovídaly na otázky v souladu s mottem „Honba za medovým pokladem“. Přiznám se, že to člověk okamžitě zapomene na všechny strasti spojené s organizací.

Vlastní tzv. Včelí dny 2017 na Sofronce spojené s Víkendem otevřených zahrad jsou již tak trochu jinak specifické. Kromě včelařů přichází do arboreta veřejnost se zájmem o přírodu i včely a včelařství. Na místě byla instalována výstavka včelařských pomůcek, dobových i současných úlů a pro děti soutěžní kvíz, ve kterém vyhrával každý

K přednášejícím uvádím, že s jejich výkonem byli všichni velmi spokojeni. Každá přednáška byla nesmírně zajímavá a sám za sebe mohu kvitovat, že přednášející vedle hluboké profesionality mají též nesporné a kladné lidské vlastnosti. Osobně jsem neznal ani Michala Kabáta ani Miloše Vondrušku. Jsem rád, že jsem měl příležitost to napravit. Co se týká pana Lstibůrka, tak u tohoto vysoce vzdělaného člověka si vážím také jeho skromnosti.

Přijměte tedy poděkování za zajištění přednášejících. Do budoucna doufám, že

*naše spolupráce nekončí a stále platí
pozdání k návštěvě arboreta.*

redakce

